

govorom predsednika tržaškega Slovence dr. Wilfana. Že pri otvoritveni seji tega kongresa se je ugotovilo, da ne leži rešilno sredstvo za mir Evrope v tem, da se zamolči vprašanje manjšin, temveč edino v tem, da se o manjšinah obravnava resno. Že je minul čas, da bi se rešilo to vprašanje s tem, da bi večinski narod kar meni in tebi nič vsrkal vase manjšine. Pot do rešitve evropskih težkoč je danes iskati v tem, da se narodnosti spoštujejo med seboj.

Začetki vstaje v Maroku. Maroko v severni Afriki, ki je francosko španska kolonija, nam je znan iz hudega upora, katerega je vodil pred leti od Francozov ujeti in iz domovine prognani Abd-el-Krim. V Maroku so pričeli zopet hudi in krvavi spopadi med francoskimi četami in domačimi vstaji.

Argentina se punta. V Argentini sta podala ostavko radi naraščajočega revolucionarnega pokreta in nezanesljivosti vojske predsednik in vojni minister.

V Rusiji razkrivajo protisovjetsko zaroto. V Rusiji so odkrili veliko protisovjetsko zaroto, ki je imela cilj, zrušiti komunistično vlado in oklicati kapitalistično diktaturo. Dosedaj je bilo zaprtih že mnogo oseb in med temi precej gospodarskih strokovnjakov — sovjetov. Pričakovati je nadaljnih aretacij, ker je razpredena zarotniška organizacija po celi Rusiji. Sovjeti so se te najnovejše organizacije tako prestrašili, da so izdali na narod proglas, v katerem povdarjajo, da je izvedba petletnega gospodarskega načrta ogrožena, ako sovjeti ne bodo dovolj odporni napram protirevolucionarjem.

Iz nemirne Indije. Pogajanja za mir v Indiji, ki so se vodila med zaprtim Ghandijem in angleškim podkraljem v Indiji, so se razbila. V zadnjem času je prišlo do večjega oboroženega upora kmetov proti vladi v Islampurju v satarskem okraju.

Gospodinja, ali se Vam rado trga perilo? Ali veste, da je temu največkrat krivo napačno pranje. Ako boste prali s terpentinovim milom »Gazela« Vaše perilo ne bo trpelo, vkljub temu bo pa snažno belo.

FANTOVSKI TABOR PRI VELIKI NEDELJI 14. septembra 1930.

Sporod: ob 8. uri prosvetni tečaj, ob pol 10. uri blagoslovitev novih slik v cerkvi, pridiga in sveta maša presvetlega pomožnega škofa dr. I. Tomažiča. Nato fantovski tabor pred cerkvijo. Govori dr. Jeraj »Slomšek in naša mladina«, dr. Vatovec »Novi čas, nova mladina«, pozdravni govori fantov iz posameznih župnij in pesem »Povsod Bog«. Popoldne ob treh v novo preslikani cerkvi cerkveni koncert pevskega zbora mariborske stolne župnije pod vodstvom g. J. Gašpariča s sodelovanjem vojaške godbe.

Mladina Dravskega polja in Slovenskih goric je pokazala svoje navdušenje za katoliške in slovenske fantovske vzore na lepih taborjih pri Sv. Lovrencu in Treh Kraljih. Pri Veliki Nedelji pa pridemo skupaj fantje iz Priekije. S polnoštevilno udeležbo posvedočimo, da smo vedno prvi v boju za vero in narod! Naš skupni fantovski znak je rožmarin in blinček.

Kmećka zveza tolmači želje kmećkega ljudstva.

Zastopniki Kmećke zveze iz posameznih okrajev nekdanje mariborske oblasti so se zbrali proti koncu avgusta v Mariboru, da se porazgovorijo o zadevah našega kmećkega ljudstva. Ugotovili so bremena in stiske kmećkega stanu ter se dogovorili med seboj o tem, kako bi se v sedanjih razmerah dalo našemu kmetijstvu pomagati. Na osnovi teh poročil, nasvetov in zahtev je načelstvo Kmećke zveze po svojem načelniku Ivanu Šerbinsku izročilo banu dravske banovine spomenico o željah našega kmećkega ljudstva s prošnjo, naj blagovoli tiste zadeve, zahteve in želje, kojih rešitev, odnosno zadovoljitev ne spada v njegovo pristojnost, s priporočilom poslati vladi v Beograd. Iz te spomenice povzamemo njene bistvene točke.

Obćine.

Določilo zakona o narodnih šolah, ki nalaga kmećkim občinam obveznost dajati učiteljem stanovanje, odnosno stanarino ter kurive, pomeni 50 do 100 odstotno, ponekod še večje povišanje dosedanjih njihovih proračunov. Tega bremena kmećke občine zmagovati ne morejo; saj že mnoge občine dosedanjih šolskih dajatev niso imele s čim kriti. Ako se vztraja na tem, da se zakonsko določilo glede novih šolskih dajatev občin izvršuje, se morajo občine ali do glave zadolžiti in same sebe uničiti ali pa svoje občane pognati na boben.

Prosimo, da se ta obveznost, kakor tudi nagrade veroučiteljem zopet sname z ramen kmećkih občin.

Združitev občin. Naše občine so produkt domaćih razmer, svojstvene tvorbe slovenskega ljudstva, v davnini nastale iz gospodarskih, političnih in soci-

jalnih potreb njegovih ter skozi stoletja naše narodne trdnjave proti tuje-rodnemu osvojevalcu.

Zato naj se spremembe v obsegu občin izvršijo le, kjer to zahtevajo krajevne potrebe in v kolikor dopuščajo krajevne možnosti. Zlasti naj se za obseg občin ne utrdi določeno število prebivalcev, ampak naj se upoštevajo krajevne razmere. Če so velike občine prikladne za strnjena, tisoć ali več stanovalcev brojena ljudska naselja: v Sloveniji po večini takih velikih naselij ni, temveč je veliko, a manjših vasi ter razkrojene hiše s posestvi. Njih združitve v več tisoć prebivalcev obsegajočo občino bi pomenilo velikanske nepravilike za prebivalstvo in za občinsko poslovanje ter znatno podražitev občinske uprave. Velike občine zahtevajo uradniški aparat, ki nujno povečuje upravne stroške, doćim sedanje male in srednje občine izhajajo s primeroma zelo majhnimi upravnimi izdatki, znašajoćimi 5 do 15% njihovih dohodkov. Razum tega manjše občine med prebivalstvom vzbujajo več zanimanja za javne zadeve, pritegajo več državljanov k javnemu delu ter jih potom občinske edinice vzgajajo za najvišjo, državno skupnost in njene interese.

Krajevnim razmeram v Sloveniji najbolj odgovarja sedanja izbrušena in zelo praktična cerkvena razdelitev po župnijah ki bi bila najholjša osnova tudi za ureditev občin. Zato predlagamo: **Obseg občin naj se v splošnem krije z obsegom župnij**, pri velikih župnijah bi mogla razdelitev na več občin ostati. Taka ureditev bi bila najpripravnejša za prebivalstvo, najlažja za poslovanje pa tudi najcenejša.

(Dalje prihodnjić.)

Verske razmere med ogrskimi Slovenci.

Ogrski Slovenci pod pokristjanjenimi Madjari.

Ob koncu desetega stoletja se je izvršil na Ogrskem oni velik prevrat, ki je ropazeljni in bojeviti pastirski narod Madjarov počasi izpremenil v mirne poljedelce s stalnimi naselbinami.

Ta prevrat je v zvezi s pokristjanjenjem Madjarov. Prvi ogrski knez, ki je bil naklonjen krščanski veri, je bil Gejza. Imel je za ženo poljsko knežno Sarolto, ki je bila kristjana in je tudi na svojega moža vplivala blažilno. Njegov sin Štefan (1000—1037) je preosnovl svojo državo na krščanski podlagi po evropskem vzgledu in se trudil, da ji pridobi vse dobrrote zapadne kulture. Preje so bili razdeljeni Madjari v

razna plemena, katerim so načelovali posamezni glavari iz uglednih družin, kjer je bila ta čast dedna. Kralj Štefan pa je razdelil Ogrsko v velike županije (komitate), katerim je postavil po slovenskem vzgledu na čelo župane (madjarsko: ispan, nemško: Gespan), ki so opravljali sodne, vojaške in civilne zadeve. Slovenci so bili prideleni zlasti salajski (Szala, ob reki enakega imena) in železni županiji (Vas), kjer so prebivali v večjih množinah.

Posebno je skrbel kralj Štefan za razširjanje krščanstva v svoji deželi. Ustanovil je celo vrsto škofij in samostanov, ki so postali važna duhovna središća. Po njegovih stopinjah so hodili tudi drugi ogrski kralji in se trudili, da so naselili take ređe, ki so se pečali s poljedelstvom in dvignili materijelno in duševno kulturo. Zato nahajamo na zapadnem Ogrskem zelo pogosto benediktinske samostane in cistercijske samostane. Da se vpelje redno dušno pastirstvo, je ukazal kralj Štefan, naj sezida deset vasi skupaj eno župno cerkev, kateri naj darujejo dve zemljišći, dva hlapca, voz s ko-